

Ako ľavica vyhrala vojnu vo Vietname... dvakrát

Marcin Więckowski

14. februára 2022 ✚ **Politika Spoločnosť**

Herečka a ľavicová aktivistka Jane Fondová vo Vietname

zdroj: flickr.com

Počas Svetových dní mládeže 2016 som si v uliciach Krakova medzi množstvom vlajok všimol jednu dosť zvláštnu. Bola to vlajka Južného Vietnamu. Pomyslel som si s údivom: Kto chodí s vlajkou krajiny, ktorá už štyridsať rokov neexistuje? Keď som sa pretlačil davom, dostal som sa k mladej atraktívnej ázijskej žene, ktorá ju držala. Vedľa nej bolo druhé, veľmi podobné dievča s americkou vlajkou. Počas rozhovoru som sa dozvedel, že sú to sestry, občianky Spojených štátov, a že ich starý otec bol vojakom armády Vietnamskej republiky, ktorý po víťazstve komunistov emigroval do zámoria. Keď som sa ich opýtal na ich názor na zobrazenie vietnamskej vojny v amerických filmoch, odpovedali: „*Je to jedna veľká hlúposť.*“

Keď sa prezident Lyndon Johnson v roku 1964 rozhodol vyslať vojenský kontingent do Vietnamu, pravdepodobne netušil, aká krvavá vojna sa z nej vyklúje a že najnebezpečnejší nepriateľ sa objaví na jeho vlastnej pôde. V tom čase bolo zastavenie expanzie komunizmu pre Biely dom vecou cti: po strate Číny a vzniku komunistického štátu päťdesiat námorných míľ od pobrežia Floridy sa mal práve Vietnam stať novým bojiskom „zástupnej vojny“ medzi USA a Sovietskym zväzom. Bitky, ktorú Spojené štáty nemohli prehrať.

Slabý a chudobný Južný Vietnam, ktorého hlavný podiel na hospodárstve tvorilo primitívne poľnohospodárstvo založené najmä na pestovaní ryže, politicky nestabilný, so spoločnosťou poznačenou bolestivými rozpormi po nedávno skončenej vojne s Francúzmi (v ktorej Vietnamci bojovali na oboch stranách), sa však nedokázal ubrániť komunistom zo severu, ktorých vyzbrojovali Chruščov, Mao Cetung a Kim Ir Sen. Fyzická prítomnosť americkej armády tam preto bola nevyhnutná.

Americká revolúcia

Je dobre známe, že o výsledku vietnamskej vojny sa nerozhodlo na bojiskách, ale tisíce kilometrov od Indočínskeho polostrova: v uliciach amerických miest. Revolúcia v roku 1968 – tzv. vzburá mládeže, ktorú inšpirovali (dnes to vieme naisto) agenti KGB, viedla k podkopaniu konzervatívnych hodnôt, na ktorých bol založený sociálno-ekonomický systém, ktorý v 50. rokoch 20. storočia viedol k najväčšiemu obdobiu

prosperity v dejinách USA. Zároveň otriasla základmi medzinárodnej politiky USA.

Na pozadí troch miliónov Vietnamcov, ktorí v tejto vojne prišli o život, nevyzerá číslo päťdesiatosemtisíc mŕtvych Američanov až tak dramaticky.

Avšak Ázijčania, ktorých kultúra je hlboko zakorenená v étose obetavosti a nadradenosti kolektívu nad jednotlivcom, prijali smrť stoviek svojich mužov lepšie ako Američania stratu jedného vojaka. Pre obyvateľov Západu, ktorí kladú väčší dôraz na individualizmus, boli tieto obete dostatočným dôvodom na to, aby začali protestovať proti vojne.

Ofenzíva Tet – spoločný útok severovietnamskej armády a armády Vietkongu v južnom Vietname – sa ukázala ako zlomový bod. Hoci Američania boli tentoraz stále na vrchole (sila rakiet a napalmu umožnila ofenzívu odraziť), práve po týchto udalostiach vyšli do ulíc davy západných revolucionárov, aby ďaleko od frontovej línie vyhrali vojnu v prospech nepriateľa...

„Mladí rozhnevaní muži“ s vlajkami Vietkongu v rukách, ktorí bili políciu a pľuli na veteránov vracajúcich sa z Vietnamu, zdvihli ruku proti najsvätejším hodnotám Američanov: vlastenectvu a rodine. Tým spôsobili, že vojaci bojujúci za veľkou vodou stratili pôdu pod nohami – vo vlastnej krajine ich nepovažovali za hrdinov, ale za banditov.

Revolučné zmýšľanie sa čoskoro rozšírilo aj v armáde. Slávne znaky mieru na prilbách, uvoľnenie disciplíny, naivné protivojnové texty rock and rollových piesní, pornografické noviny a drogy sa medzi americkými vojakmi vo Vietname šírili ako mor. Môže takáto armáda vyhrať vojnu proti nepriateľovi, ktorý je síce vojensky slabší, ale je zocelený, pripravený na obete a schopný stráviť niekoľko mesiacov vo vyhĺbených tuneloch a živiť sa len ryžou...?

Filmová realita

Po skončení vietnamskej vojny sa prostredie revolúcie v roku 1968 podieľalo na formovaní pamäti o tomto konflikte v USA aj na celom Západe. Krátky prehľad amerických vojnových filmov zo 70. a 80. rokov 20. storočia nezanecháva žiadne ilúzie o tom, ako si Američania vojnu vo Vietname zapamätajú. Krajne ľavicový režisér Oliver Stone vo filme *Čata* (Platoon, 1986) zobrazil scénu, v ktorej Američania vypálili vietnamskú dedinu. Vo filme *Narodený 4. júla* (Born on the Fourth of July, 1989) zašiel ten istý režisér ešte ďalej, útočil na kresťanské rodiny, opovrhoval vietnamskými veteránmi a chválil sexuálnu revolúciu.

Kultový film *Apokalypsa* (Apocalypse Now, 1979) režiséra Francisa Forda Coppolu, ktorý nikdy neskrýval svoje prokomunistické sympatie, ukazuje cestu hlavných hrdinov do Conradovho *Srdca temnoty* – plantáž vietnamských otrokov (samozrejme, fiktívna), ktorú založil bývalý americký dôstojník. Na druhej strane vo filme Stanleyho Kubricka *Olovená vesta* (Full Metal Jacket, 1987) vidíme guľometčíka s guľometom M60, ktorý z vrtuľníka radostne strieľa nevinných vietnamských civilistov, a psychopata, ktorý oblieka mŕtvolu Vietnamca do americkej uniformy a potom sa s ňou fotografuje.

Samozrejme, že sa objavili aj pokusy o zobrazenie tejto vojny na striebornom plátne inými spôsobmi, ale tie sa zvyčajne skončili buď zdrvujúcou kritikou establišmentu, alebo úplným zamlčaním daného obrazu. Za to, že vo filme Michaela Cimina *Lovec jeleňov* (The Deer Hunter, 1978) ukázal scénu mučenia zajatých amerických vojakov partizánmi z Vietkongu, sa na tvorcov filmu zniesla lavína kritiky od americkej ľavice, ktorá ich obvinila z propagandy a postimperiólného myslenia...

Jedna z mnohých demonštrácií v USA proti vojne vo Vietname

zdroj: picryl.com

Zločiny zametené pod koberec

Hra s pamäťou zločinov je účinný nástroj politického boja prinajmenšom od 19. storočia. Tento aspekt sa stal ešte dôležitejší počas konfliktu vo Vietname: prvej „televíznej“ vojny v histórii. Americká ľavica šikovne využíva ojedinelé prípady zverstiev zo strany amerických vojakov, zatiaľ čo o zločinoch svojich politických bratov úplne mlčí.

O masakre v *My Lai* zo 16. marca 1968, keď americkí vojaci 23. pešej divízie zavraždili približne štyristo Vietnamcov, sa dozvedel celý svet. Dlhé roky formovala pamäť o vietnamskej vojne a označovala Američanov za katov a mučiteľov. Zjavný zločin, samozrejme, neslobodno popierať, ani ospravedlňovať. Jednoduchá úprimnosť však vyžaduje, aby sme sa postavili proti „ústam“, ktoré sa dávajú Američanom – že boli zloduchovia vietnamskej vojny.

Masaker v *Dák Son* je zločin veľmi podobný masakru v *My Lai* s dvoma dôležitými rozdielmi: spáchal ho Vietkong a dodnes o ňom takmer nikto nevie. Dňa 5. decembra 1967 vstúpil oddiel červených partizánov do dediny Dák Son, ktorá silno odolávala komunistickému vplyvu a skrývala utečencov z dedín obsadených Vietkongom. Pod rúškom tmy dedinu podpálili, jej obyvateľov upálili zaživa alebo zabili granátmi a strelbou z guľometu. Zahynulo 200 až 250 ľudí. Dák Son mal byť príkladom, aby sa už nikto neodvážil postaviť partizánom s kladivom a kosákom.

Za najväčší zločin komunistov vo Vietname sa však považuje iná udalosť. Išlo o masaker v Hue, ktorý sa uskutočnil po dočasnom obsadení tohto mesta počas ofenzívy Tet. V smernici miestneho velenia Vietkongu boli jasne uvedené sociálne skupiny, ktorých predstavitelia mali byť izolovaní od ostatného obyvateľstva a zatknutí: katolíci, intelektuáli, významní podnikatelia a ďalší imperialistickí lokaji. Podľa novinára Dona Oberdorfera, ktorý na mieste zhromaždil výpovede stoviek svedkov zločinu, bolo zavraždených približne štyristo mužov z katolíckej štvrte Hue, ktorí sa ukryli v katedrále Phù Cam zo strachu, že budú násilne odvedení Vietkongom.

Ako sa dočítame v úplne zamlčanej publikácii *Masaker v Hue* z roku 1998 (vydanej pri príležitosti 30. výročia zločinu): komando s príkazom vykonať rozsudok smrti vniklo do domu významného sociálneho aktivistu a zastrelilo ho, ako aj jeho manželku, syna a nevestu, mladú slobodnú dcéru, pár sluhov, ktorí pre nich pracovali, a ich dieťa. Rodinná mačka bola uškrtaná, pes utýraný na smrť a zlatá rybka vylovená z akvária a hodená na zem. Keď komunisti odišli, v dome už nebol nikto živý.

Alje Vennema, holandsko-kanadský lekár pôsobiaci vo Vietname, ktorý akoby zázrakom prežil komunistickú okupáciu mesta Hue v roku 1968, opísal takéto situácie: Niekedy bola zlikvidovaná celá rodina, ako v prípade obchodníka Nam Longa, ktorý bol zastrelený vo svojom dome spolu s manželkou a piatimi deťmi. (...) Podobný osud postihol aj pána Phan Van Tuonga, zamestnanca provinčnej centrály, ktorého zastrelili pred jeho domom spolu s jeho štyrmi deťmi.

Po znovudobytí mesta americkými a juhovietnamskými silami boli v Hue a okolitých dedinách otvorené masové hroby s desiatkami až viac ako stovkou tiel, z ktorých mnohé mali ruky zviazané za chrbtom alebo niesli iné stopy mučenia. Celkový počet obetí masakry v Hue sa odhaduje na 2 800 až 6 000 osôb. Generál Vietkongu, Ho Ty, ktorého po bitke zatkla juhovietnamská polícia, vypovedal na výsluchu: „*Katolíkov sme považovali za našich mimoriadnych nepriateľov.*“

Ranení americkí vojaci

zdroj: pixabay.com

Pravda po páde Saigonu

Americké pozemné jednotky sa začali sťahovať z Vietnamu rok po bitke pri Hue, teda v roku 1969, keď v Oválnej pracovni sedel Richard Nixon, zástanca „vietnamizácie“ konfliktu. Hoci sa o tom dnes nehovorí, v tom čase bolo za okamžité stiahnutie vojsk z Vietnamu iba 21 percent Američanov. Ale hlasnejšie kričiaci, revolučná menšina zvíťazila.

Aj bez amerických pozemných jednotiek, ale so silnou leteckou podporou amerického letectva, Juhovietnamci úspešne bojovali proti komunistom až do roku 1973, keď Indočínsky polostrov opustili posledné americké bojové jednotky. V tom istom roku podpísala komunistická vláda v Hanoji mierovú zmluvu so svojím južným susedom, ktorú však zjavne nemala v úmysle dodržiavať. O dva roky neskôr komunisti v rozpore s medzinárodným právom zaútočili a po niekoľkotýždňovej ofenzíve 30. apríla 1975 dobyli Saigon.

V Moskve, Pekingu, Pchjongjangu a Hanoji vybuchovali zátky od šampanského. Komunistický blok vyhral ďalšiu kampaň studenej vojny. Ponížení Američania na poslednú chvíľu opustili svoje veľvyslanectvo v Saigone, na ktoré zaútočili tisíce zúfalých Vietnamcov. Ľudia, ktorí chceli utiecť pred komunistami, sa uchýľovali k akýmkoľvek prostriedkom, aby sa mohli evakuovať spolu s Američanmi: kupovali si miesta v lietadlách, čo ich často stálo ich celoživotný zárobok, plavili sa v člnoch alebo na pltiach smerom k americkej flotile v Juhočínskom mori (tzv. boat people) a dokonca sa držali na lyžinách odlietajúcich helikoptér, čo vo väčšine prípadov skončilo tragicky.

Spojené štáty zradili Južný Vietnam – svojho dlhoročného spojenca. To bola skutočná chyba USA v tejto vojne: nie to, že do nej vstúpili, ale to, že sa z nej stiahli bez toho, aby dosiahli čo i len polovičné víťazstvo ako v Kórei. Približne 130-tisíc Vietnamcom sa podarilo utiecť do USA a susedných krajín, ale milióny zostali v komunistickom pekle, odsúdení na utrpenie, teror a peklo tzv. prevýchovných táborov.

V povedomí západných spoločností sú však aj po takmer polstoročí Američania čierni hrdinovia tohto príbehu. Ani naša krajina nie je z tohto pravidla žiadnou výnimkou: najprv sme boli kŕmení komunistickou propagandou, podľa ktorej boli partizáni z Vietkongu rytieri na bielych koňoch, a v máji 1975 boli ulice najväčších miest pokryté severovietnamskými vlajkami, zatiaľ čo po roku 1989 sa o tejto vojne dozvedáme najmä z ľavicových rozprávok z americkej kinematografie. Takto ľavica druhýkrát vyhrala vojnu vo Vietname – vojnu o pamäť.

© Všetky práva vyhradené. Článok bol prebraný z Polonia Christiana.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ako-lavica-vyhrala-vojnu-vo-vietname-dvakrat/>